

פחד דוד

פרשת
מצורע
ו' ניסן
תשע"ד
710

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוו"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוו"ן רבי חיים פינטו זיע"א

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 18:25 | 18:40 | 18:32 | 18:42

מוצאי שבת 19:38 | 19:40 | 19:40 | 19:40

רבינו תם 20:18 | 20:16 | 20:18 | 20:18

משכיל לדוד

כוח ההרגל

פוגעות שאינן במקומן, ואם הקול אינו קולו של יעקב אזי הידיים ידי עשו (איכ"ר פתיחתא ב), ודי לחכימא.

על כן מוטל על כל אדם ואדם לחשוב ולהפנים את המעלות של בן הזוג ויודה לה' יתברך על שברכו בנן זוג שכזה, ולא ימהר להתקוטט בקלות יתירה. ועוד יחשוב בדעתו מה שכתב הצדיק רבי חיים ויטאל זיע"א שאדם המפר את שלום הבית, גורם לסילוק השכינה שהרי איש ואשה אם זכו שכניה ביניהם, אך אם מתקוטטים ורבים, השכינה מסתלקת ואש אוכלתם (סוטה יז, א). ועוד כתב שם, שידע הבעל שדנים את האדם בעולם הבא לפי ההנהגה שנהג עם בני ביתו ולא כפי שנהג עם אחרים, היות ויש אדם שדואג ומסור לאחרים אבל לבני ביתו הוא צועק וזעף ומשום כך יזנו אותו לחובה כפי שנהג בביתו (עי' מאמרי הדרכה לחתנים להגר"ש וולבה ז"ל שיחה שניה ג).

ועל האדם לתת את הדעת על כך שאם הוא הולך ללמוד תורה וקובע עיתים לתורה בלילות, הרי שהוא עוזב את אשתו ובני ביתו, ואשתו היא זו שעתה מופקדת על שמירת הילדים וניהול הבית, והנה יש לו להכיר לה טובה על כך, להודות לה ולפצות אותה בדיבורים נאים, שהרי אשתו היתה יכולה לאסור עליו ללכת בשעות הערב, ואף לדרוש ממנו שישגיח על הילדים במקומה - בזמן שהיא יוצאת לבקר את בני משפחתה, ואם האשה מתגברת על עצמה ולמרות הקושי שבדבר - היא מאפשרת לו ללמוד תורה, הרי שזו מסירות מצידה ועל כן עליו לכבד אותה על כך ולהודות לה במילים חמות.

ואם אדם מסתכל רק על הדברים הנוגעים לעצמו, ואינו מביט סביב לראות עד כמה הקרבה ומסירות נפש יש בכך שאשתו שולחת אותו ללמוד תורה ולעיתים מחכה לו עד שישוב מבית המדרש בכדי להאכילו ולהשקותו, הרי שבכך לא רק שהוא בא לידי מידת הרגל מגונה - בכך שחושב שזה טבעי וברור שהאשה שולחת את בעלה ללמוד, אלא יכול חס ושלום לגרום למחלוקת ופירוד בינו לבין אשתו עד אשר יבואו לדבר האחד בגנות השני והשכינה תסתלק מהם. ותוצאת הדבר היא שבשל דברי הגנות שידברו איש ברעהו, יתחייבו בנגעי הצרעת ויצטרכו לשבת בדד מחוץ למחנה.

ומה נורא הדבר שאותו כוח הרגל שיש באדם הגורם לו לחשוב שאך טבעי הוא שאשתו שולחת אותו ללמוד, הוא זה שגורם לו לבסוף להכניס מחלוקת וריב לתוך ביתו. ובשל אותה מריבה ודברי לשון הרע - הבית נחרב, הגוף לוקה בנגעים ובייסורים, והבגדים נזרקים לכאן ולכאן. על כן יתעורר האדם ויחשוב בלבו בכל עת שרוצה לכעוס - האם שווה לו להכניס את מחלוקת לבית ובכך לגרום לסילוק השכינה.

"הנגעים, כותב הרמב"ם (טומאת צרעת טז, י), וזה לשונו: אות ופלא היה בישראל כדי להזהירם מלשון הרע, שהמספר בלשון הרע משתנים קירות ביתו, אם חזר בו יטהר הבית, ואם עמד ברשעו עד שהותף הבית משתנין כלי העור שבביתו שהוא יושב ושובב עליהן. אם חזר בו יטהרו, ואם עמד ברשעו עד שישרפו משתנה עורו ויצטרע ויהיה מובדל ומפורסם לבדו עד שלא יתעסק בשיחת הרשעים שהיא הליצנות ולשון הרע".

רואים אנו מאלו הדברים שהצרעת אינה מתחילה מיד בגופו של האדם, אלא היא באה בשלבים. ולכאורה אדם שהגיע לידי כך שהורסים לנגד עיניו את ביתו, איך לא יעזוב את דרכו הרעה ויפסיק לדבר לשון הרע, ומה עוד שקיבל צרעת בבגדיו וגם אז אינו פוסק, עד שמגיע לגופו ומתחייב לשבת בדד מחוץ למחנה, וזה פלא.

וביאר הדבר שיש הרגל שהוא רע, שאדם מתרגל לדבר מסוים ועל כן מפסיק להתפעל ולהתעורר, ובדאי שאותו אדם בתחילה נבהל מן הנגעים בביתו, אך עד שהלך לשאול כהן תלמיד חכם שיורה אם זהו נגע טמא ומהי דרך תשובתו וכפרתו, בינתיים התקררה ונעלמה כל ההתעוררות וההתרגשות שאחזה אותו בתחילה.

ומנגד מוצאים אנו שאחת התכונות החשובות שראוי לאדם לאמץ לעצמו ולקנותה קניין בנפשו זהו כוח ההרגל, וביאורו שהאדם צריך להתמודד עם מצבים קשים ולהתרגל אליהם, וכן על האדם להיות מורגל וספון בהיכל ה' וירגיל את רוחו וגופו לעניינים גבוהים. וזהו שאמר דוד המלך בתהלים (קט, נט) "חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך", דהיינו חשבתי לילך לכאן או לכאן, אבל בסוף הלכתי לבית המדרש. וכל זה למה, כי התרגלתי לדבר.

אמנם כשם שהרגל זה הוא חיובי והכרחי לאדם, כך זה עלול להיות לרועץ ולמכשול, כי כאשר אדם מתרגל לדבר מסוים, הדבר עלול להיפך אצלו לשגרה עד אשר לא יתפעל ולא יתעורר לשום דבר שבקדושה, וחיייו יהיו שגרתיים ללא חיות וחיידוש רוחני.

לכן חובה על האדם שלא להתרגל לדבר אלא להוסיף ולהתפעל כל יום מחדש, בגדר כל יום יהיו בעיניו כחדשים (ילקוט"ש משלי תתקלז). וכתבו בעלי המוסר שעל זה התפלל דוד המלך ואמר (תהלים כז, ד) "אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש, שבת בבית ה' כל ימי חיי לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו". ומשמע, שעל אף שאתרגל כל ימי חיי להיות בבית המדרש, מכל מקום יהיה זה בגדר - ולבקר בהיכלו, כאילו אני מבקר בבית המדרש בפעם הראשונה ומתפעל ומתרגש כבתחילה.

וזאת צריכה להיות שאיפת חיינו של כל אדם, והנהגה זו עומדת קיימת בכל המישורים, הן בתורה הן במצוות והן בביתו, דהיינו שלא יתרגל לחיי הנישואין ויראה את המעלות של אשתו כמובנות מאליהן ומכאן ואילך לאחר שהורגל בה, שוב אינו מתפעל ומתרגש ממיציותה התרוממית ורואה בה רק את חסרונותיה כי לטוב כבר התרגל. וזהו מתכון בדוק להפרת שלום הבית עד אשר בקלות באים לידי קטטה ומריבה. ומתוך המריבה, לפעמים נאמרות מילים

הילולא דצדיקיא

ה - רבי ראובן יוסף גרשונוביץ ראש ישיבת הנגב

ו - רבי מאיר שיף המהר"ם שיף

ז - רבי ששון עבדול עזיז מזרחי מח"ס באתי לגני

ח - רבי מרדכי מנשכיז

ט - רבי אריה לויין

י - רבי שלום משאש ראב"ד ירושלים

יא - רבי ישעיה הלוי הורביץ השל"ה הקדוש

העלון מוקדש לעילוי נשמת:

ביבי בת במווני ז"ל

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

במה מפטירין

הפטרות השבוע:

"וארבעה אנשים היו מצרעים". (מלכים ב. ז.)
הקשר לפרשה: בהפטרות מסופר על ארבעה המצורעים שישבו פתח השער, וכן בפרשה מוזכר ענין המצורע שיושב מחוץ למחנה.

"וארבעה אנשים היו מצרעים פתח השער".
 (מלכים ב. ז. ג.)

אמרו רבותינו זכרונם לברכה בגמרא מסכת סוטה (דף מז.), שאותם ארבעה אנשים המצורעים היו גיחזי ושלשת בניו.

ובמקום אחר אמרו (מסכת סנהדרין דף קז): שגיחזי היה מונע את התלמידים מלבוא אל אלישע הנביא וללמוד מפיו תורה.

וביאר המפרשים שבגלל זה העניש אלישע את גיחזי בעונש הצרעת, מכיון שבאמת גיחזי סבר שאותם תלמידים אין תוכם כפרם, והוא עצמו היה גם כזה שאין תוכו כפרו כפי שמצינו שהוא ענה לאלישע הנביא ורמז לו "לא הלך עבדך אנה ואנה".

ולכן נענש גיחזי במידה כנגד מידה; הוא נעל את דלתות שערי בית המדרש בפני התלמידים, ולכן הצטרך לשבת בפתח שער העיר מבלי שיוכל להיכנס לתוך העיר פנימה. ודבר זה מדויק בלשון הפסוק שאמר "וארבעה אנשים היו מצרעים", בעוד שהיה לומר "וארבעה אנשים מצרעים היו פתח השער", ומהו הלשון שהם היו מצורעים פתח השער?

אלא שבא ללמדנו שכל עונשם שהם היו מצורעים, בא להם בעון "פתח השער" - בעון נעילת פתח בית המדרש בפני התלמידים.

(צווארי שלל)

"וארבעה אנשים היו מצרעים פתח השער".
 (מלכים ב. ז. ג.)

מה טעם הגיעה הישועה לעם ישראל על ידי ארבעה אנשים משולי המחנה, אלו שהורחקו מחוץ לשלשלת המחנות?

הדבר יובן בדרך משל;

מלך הקציב סכום כסף חודשי למחיית בנו וכלכלתו.

כל זמן שהבן הולך בדרך הישר ומתנהג בכבוד וביושר, המלך משגר לו את קיצבתו בצורה מכובדת על ידי גזבר החצר.

אולם אם חלילה הבן סוטה מדרך הישר ועושה מעשים אשר לא יעשון, אזי המלך שולח לו את כלכלתו בידי משרת פשוט בפנים נפולות.

כך הוא הדבר; באותה עת לא היו בני ישראל ראויים במעשיהם לפני המקום ברוך הוא, מכיון שהם לא עשו את רצונו ולא עבדוהו בלבב שלם. ועל כן שלח להם המלך, מלכו של עולם, את הישועה לפרנסתם על ידי ארבעה אנשים מצורעים, משרתים פשוטים המבדדים ממחנה ישראל.

(משלי אהרן)

במסילה נעלה

בטח עליו והוא יעשה

שאתפוס את הרכבת לה אני זקוק.

בדרכנו לתחנת הרכבת פנה אלי התלמיד ואמר לי: "כבוד הרב, יש לי בטחון גדול בקב"ה שישמור על העסק שלי שלבסוף לא יסגר. אני מצידי מעוניין להמשיך בלימוד התורה ובקיום המצוות כפי שהייתי רגיל עד עכשיו, ואילו אם העסק יקרוס לגמרי - אצטרך לחפש לי מקור פרנסה אחר, וודאי דבר זה יבטל אותי מלימוד התורה. אם כן אין בלבי כל ספק שהקב"ה יטפל בעסק שלי וידאג לו, ובלבד שלא אתבטל מלימוד התורה ומקיום המצוות".

ישבתי במקומי ושקטתי. בטחוני של תלמידי בקב"ה היה כה גדול, עד שידעתי כי בכוחו לפעול גדולות ונצורות ללא ההתערבות שלי, ולכן לא נתתי לתלמידי שום עצה ואפילו לא ברכתי אותו שיצליח בדרכו. לאחר מספר רגעים של שתיקה, שאלתי: "ומה אתה חושב לעשות כעת?" והוא השיב לי: "אני חוזר לישבה ללמוד תורה".

"ומה יהיה עם העסק שלך?" שאלתי בהיסוס, אך תלמידי השיב לי בקול בוטח: "כעת העסק נתון בידי של הקב"ה. ואני סומך עליו שהוא יטפל בו באופן המוצלח ביותר, הרבה יותר מוצלח ממני". בינתיים הגענו לתחנת הרכבת. ירדתי מן המכונית ונפרדתי ממנו לשלום מתוך מחשבה שבעוד מספר ימים, כאשר אשוב בעזרת ה' לשיבה, אשמע שהעסק של התלמיד קרס באופן מוחלט.

כעבור שבוע, כששבתי לליאון - הגיע תלמידי זה לקבל את פני בשדה התעופה כשהוא נוהג כמו עשירי תבל ברכב חדש ומפואר. נענעתי לו בראשי והרהרתי לעצמי שמרוב צער עול העוני הגדול שלו כנראה השתבשה דעתו, והוא החליט לבזבז את כספו האחרון על רכישת רכב מפואר זה.

כששאלתי אותו על כך סיפר לי תלמידי בפנים שמחות שבוע קודם לכן, לאחר שנפרדתי ממנו בתחנת הרכבת, הוא שב לשיבה ולמד תורה במשך היום כולו. בצהריים, לפתע פתאום קיבל העסק שלו הזמנה בסדר גודל ענק ששווה לעשר שנות עבודה ובהיקף רווחים של עשרות מיליוני דולרים.

ברוך ה', באורח פלא העסק שב לפרוח ולהצליח, ומאותו היום זוכה תלמידי לשבת בנחת ולהגות בתורה הקדושה כפי שהיה רגיל בעבר. כל זאת בזכות בטחוני העצום בבורא יתברך.

אחד מתלמידי הוא בעלים של עסק גדול ומצליח בצרפת, שמעסיק תחתיו פועלים רבים. במשך שנים תלמיד זה היה מנהל את יומו כך שבבוקר היה משתתף קבוע בשיעורי תורה, ובמשך היום היה עוסק לפרנסתו.

באחת השנים נקלע העסק לקשיים, רבים מהפועלים פוטרו, והעסק הפסיק להתרחב. אולם למרות המצב הכלכלי הרע של העסק - המשיך תלמידי להגיע לשיעורי התורה ללא כל הפסק.

באחד הימים ניגש אלי התלמיד ובישר לי: "כבוד הרב, אני עומד בפני פשיטת רגל, כנראה לא תהיה בידי ברירה ואני אסגור את העסק לגמרי". כשמעתי זאת הצטערתי מאד והצעתי לו להפסיק להגיע לשיעורי התורה בבקרים למשך תקופה מסוימת, וכך ינסה לשקם את עסקיו גם בשעות הבוקר. אך תלמידי ביטל את ההצעה מכל וכל, ואמר בביטחון רב: "אם העסק לא מרוויח בצהריים - למה ירוויח בבוקר?".

ועוד הסביר לי שבתחום שבו הוא עוסק ישנה תחרות קשה במשק, ולכן הגיעו עסקיו למצב כה קשה.

באותו יום בשעות הצהריים, בבואי ללמוד בישיבה הבחנתי בתלמיד זה כשהוא יושב על מקומו ולומד. לא האמנתי למראה עיני ושאלתי אותו לסיבת מעשיו, הרי בשעות הצהריים הוא עוסק בדרך כלל לפרנסתו, ומדוע אם כן אני רואה אותו בבית מדרש? אך התלמיד הסביר לי בשלווה: "כבוד הרב יבין, כבר לא נותר לי מה לעשות בעסק שלי. נשאר סכום כסף קטן שאיתו אסיים את החודש הזה, ולאחר מכן אני סוגר את העסק לגמרי. לכן באתי כעת ללמוד תורה בבית המדרש".

דבריו הפליאו אותי מאד. מעולם לא פגשתי אדם שהעסק שלו נופל והוא שליו כל כך ורוגע כמו זה. הרי כל אדם שהעסק שלו בקריסה - מנסה לשקם אותו בכל דרך ומחפש מה ניתן לעשות כדי להחזיר אותו להיות מייצר ומרוויח. ואילו יהודי זה - העסק שלו קורס מול עיניו, אך הוא בשלוות נפש מופלאה משלים עם נפילת העסק, ובמקום לנסות להציל אותו הוא יושב בבית המדרש ומגביר את שעות לימוד התורה שלו.

לא התערבתי לו בענייניו, ורק ביקשתי ממנו טובה שסיעק אותי ברכבו לתחנת הרכבת כדי

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

כיבוד אב ואם

המספר לשון הרע על אחיו הגדול, על בעל אמו או על אשת אביו, עובר על מצות כיבוד אב ואם, שאף אלו בכלל המצוה. ואם מדבר ח"ו על אביו או אמו ממש, מלבד שעובר על מצוה זו, הרי הוא גם בכלל 'ארור מקלה אביו ואמו'. [ויתכן שאף המקבל עובר, אם הוא בנו או אחיו הצעיר של האדם שעליו דיברו, ואף שלא בפניו].

מן האוצר

מאוצרו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

לשאול בדעת תורה

הנה כתוב בעניין הנגעים (ויקרא יג, ב) "והובא אל אהרן הכהן או אל אחד מבניו הכהנים", לומר לך שהאדם עצמו אינו יכול לראות ולפסוק לעצמו את דין נגעיו אפילו אם הוא כהן תלמיד חכם, וזאת משום שאין דרך האדם להבחין בנגעי עצמו אלא רק בנגעים של הסובבים אותו.

כמו כן אוסרת התורה על האדם לפסוק דין לעצמו (עי' שו"עחו"מ ד, א), וזאת משום שיש לו נגיעה אישית לדון ולשפוט לטובת עצמו, היות ואין אדם רואה חובה לעצמו. וכבר אמרו דורשי רשומות (ספר יצירה ב, ז) שהמילה 'נגע' היא מלשון 'ענג', לומר לך שכל דבר שיש לאדם עונג ממנו, כבר הוא נעשה נגוע בו ואינו יכול לפסוק באופן שקול ונכון. על כן ציוותה התורה (ויקרא יג, ב) "והובא אל אהרן הכהן", שצריך אדם לילך לאדם גדול אשר יורה לו את הדרך שעליו ללכת בה ואת המעשה אשר יעשה.

ומענין זה אנו למדים על הצורך החשוב לשאול דעת תורה, שכל זמן שאדם פוסק או מורה הלכה לעצמו, הרי שמתוך נגיעתו בדבר - יבוא לידי מכשול עד כדי שיבוש ההלכה. לעומת כן, כאשר אדם הולך אצל הגדולים ומתייעץ עימם, הרי שבכך הוא מסלק את הנגיעה מעל עצמו וזוכה לקבל דעת תורה נקייה ואמיתית. כמו כן נאמר (משלי יא, יד) "ותשועה ברוב יועץ", לומר לך שהישועה באה על האדם בזמן שהוא מתייעץ, ומשם באה על האדם תשועה, כיוון שהרב מורה הלכה על פי כל התורה שלמד ורכש לעצמו במשך עשרות שנים, ומכיוון שאדם הולך על פי דעת התורה, מובטח לו שלא ייזק אלא אדרבה יצא נשכר. זאת ועוד, מכיוון שהצדיק דבק בה' ובתורתו, לפיכך הקב"ה נמצא עימו ומכוון את הדברים באופן כזה שהצדיק יכוון לדעת תורה על מנת שלא יצאו תקלה ומכשול תחת ידו, נמצא אם כן שהשואל בחכמים אינו נכשל. ומעיד אני על עצמי שאף אני מתייעץ עם רבנים וגדולי תורה בכל דבר אפילו בדבר שנראה לעיתים כקטן וחסר ערך, וזאת משום החשש שיש לי איזו שהיא נגיעה בדבר העלול להטעות את עיני.

ועל כך נאמר במשלי (ל, לב) "אם נבלת בהתנשא ואם זמות יד לפה", פירוש, 'אם נבלת' - שאלת דעת חכמים בשאלות פשוטות, סופך להתנשא בכך שתדע תשובות ברורות לכל דבר, אך 'אם זמות' - אם סגרת את פיך ולא שאלת דעת חכמים, אזי 'יד לפה' - סופך שלא תדע להשיב ולידע טעמי דבר (עי' רש"י ברכות סג).

זכורני שפעם בא אלי תלמיד לשאול שאלה בעניין דקדוקי המצוות, ותוך כדי שיחה עימו הגענו לנושאים נוספים, וגיליתי שמבלי לשים לב הוא עובר על עבירה חמורה מאוד. וראה מה גדול כוחה של שאלה, שהיות ותלמיד זה לא התבייש ובא לשאול דעת תורה - זכה שבמהלך השיחה עימו נגיע לנושא אחר אשר דרש ממנו חיזוק רב, ואלמלא היה מגיע להיוועץ בדעת תורה, מי יודע עד מתי היה מתמיד בעבירה זו בלא שימת לב.

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"וצוה הכהן ופגו את הבית בטרם יבא הכהן לראות את הנגע ולא יטמא כל אשר בבית". (יד. לו)

פירוש כל אשר בבית לא יטמא אלא יצילו הכל, ואפילו פכים קטנים, כי חס' אפילו על ממון הבזוי של ישראל. ובוזה נתן טעם הכתוב למה צוה ה' לפנות קודם, הלא אפילו אחר ביאת הכהן ורואה הנגע אין הבית טמא אלא אחר שיצא הכהן ויסגירונו, ומעתה אין צורך להקדים לפנות קודם בא הכהן, ויכולין לפנות אחר שבא הכהן, קודם שישגיר. לזה אמר ולא יטמא כל אשר וגו', פירוש כי לצד שכשיראה הכהן הנגע שצריך להסגיר, אין רשות להתעכב מלהסגיר כל עיקר, ומצד זה ימהרו לפנות, ולצד המהירות ישכחו ממון הבזוי, לזה הקפיד ה' לפנות קודם, שבזה לא יטמא מכל אשר בבית.

מן המעיין

"זאת תהיה תורת המצורע". (יד. ב)

בגמרא (ערכין טו:) אמר ריש לקיש מאי דכתיב 'זאת תהיה תורת המצורע' - זאת תהיה תורתו של מוציא שם רע.

אם עונשו של מוציא שם רע שנגעים באים עליו, א"כ איך נאמר במוציא שם רע (דברים כב. יט) 'וענשו אותו מאה כסף' הרי מצינו (מכות ד.) ש'אין לוקה ומשלם', וזה שלקה בצרעת אף הוא יפטר מלשלם?

ביאר זאת בספר "בית יצחק", שהרי כבר חז"ל שואלים (ערכין טז.) כיצד יתכן שעל עוולשה"ר באים נגעים, הרי מעילו של הכהן הגדול מכפר על לשה"ר.

ומשיבה הגמרא שיש חילוק בין 'אהנו מעשיו' ל'לא אהנו מעשיו'. אם 'אהנו מעשיו' (שנתקוטטו על ידו. רש"י) באים עליו נגעים, אם לא 'אהנו מעשיו' המעיל מכפר.

נמצא דמכיון שבמוציא שם רע לא אהנו מעשיו, שהרי בא הדבר לידי בירור שאין כלום בדבריו, כמבואר שם; 'ולקח אבי הנערה ואמה... ופרשו השמלה לפני זקני העיר'. ולכן אינו לוקה בצרעת שהרי המעיל מכפר, ומעתה אפשר לחייבו במאה כסף.

"כי תבאו אל ארץ כנען אשר אני נותן לכם לאחוזת ונתתי

נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם". (יד. לד)

הבה נשים לב לאריכות ושינוי הלשון בפסוק:

תחילה הפסוק מתייחס למקום המגורים כ'ארץ כנען', בליווי התוספת 'אשר אני נותן לכם', ולבסוף אותה ארץ כנען הופכת ל'ארץ אחוזתכם'. הלא דבר הוא!?

אכן, מבאר רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, כל כינוי בפסוק זה מדויק ומוטעם.

הנה בין שבעת העוונות שמנו חז"ל שבגינם באים הנגעים, הוא גסות הרוח. אם כן, בשעה שהאדם משופע בבית פרטי נאה ופרנסה מרווחת, הרי הוא עלול להיכשל במידה מגונה זו של גסות הרוח. וכל זה בא מחוסר שימת לב שבאמת כל מה ברשותו היא בעצם מתנת אלקים, ככתוב "זכרת את ה' א-להיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל".

על כך מרמז הפסוק שלפנינו; בתחילה מדבר הכתוב לכל תושב "כי תבאו", כשזכה להתיישב בארץ ויש לו אחוזת בית נאה משלו - עליו להכניע עצמו ולהשריש בלבו מהיכן יש לו את הנחלה הזו - "אשר אני נותן לכם לאחוזת". וזהו "ארץ כנען" מלשון הכנעה.

אך אל האנשים הללו אשר חושבים כי זו "ארץ אחוזתכם", ורם לבבם לאמר כי זאת מכחם ועוצם ידם, להם בא התגמול "ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם", כי הנגעים באים על גסות הרוח כאמור.

מסילות לאמונה

הצועד במסילת ישרים, באותה דרך סלולה הנמצאת בתורת ישראל, הוא תמיד ימצא את הדרך הנכונה ואת ההנהגה הראויה לנהוג בה בכל מפגש עם החברה.

האור הבוקע מחלונות בית המדרש, מבין חרכי ספרי המוסר של גדולי האומה היהודית, יאיר לו את הדרך, את הצורה שבה הוא ישכיל לחיות חיי חברה מאוזנים, שיש בהם שילוב בין כבוד הזולת באיכות הגבוהה ביותר שבידו להעניק, לבין זהירות שלא ייפגע הוא עצמו כתוצאה מכך.

זהו אפוא המתכון הברור למי שבמבקש ליהנות מכל העולמות, ולחיות חיים טובים, תקינים ונכונים.

הגאון רבי אייזיק שר זצ"ל, מראשי ישיבת סלבודקא, הרחיב בשיחתו על התביעה הדקה שנתבעו תלמידי רבי עקיבא 'שלא נהגו כבוד זה בזה'. העונש היה על כך שהיו צריכים לנטוע בליבם אהבת איש לרעהו בשלמות מתוך ההכרה שכולם בניו של הקב"ה, ורצונו של האב שהאחים יכבדו אחד את השני. רבי אייזיק הביא את דברי הנביא זכריה: "משפט אמת שפטו וחסד ורחמים עשו את אחיו... ורעת איש אחיו אל תחשבו בלבבכם". לא די שתנהגו בחסד כלפי הזולת, אלא גם בלב פנימה לא תחשבו מחשבה רעה על השני, ואז ממילא הכבוד והאהבה יהיו שלמים.

והנה שתי עובדות שפורסמו בשם תלמידיו של ראש ישיבת סלבודקא:

רבי אייזיק הלך בחצר

אנשי אמונה

ארחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

שנה קשה היתה אותה שנה במרוקו. שנה של בצורת ושל מחסור במזון ובכסף. באותה שנה הגיעו למרוקו שליחים מארץ ישראל וממארקש, כדי לאסוף תרומות עבור יתומים ותלמידי חכמים.

גבאי העיר היו אובדי עצות. מחד גיסא, אי אפשר להשיב ריקם את פני המשולחים, ומאידך גיסא, לא ידעו למי לתת, לאלו מארץ ישראל, או לאלו ממארקש? מעות לתת עבור כולם, לא היה בידם, מפני השנה הקשה שפקדה את הארץ. מה עשו? הלכו ליטול עצה מרבי חיים פינטו זיע"א. שמע כ"ק רבי חיים זיע"א את ההתלבטות, ואמר לגבאים ללכת לבתיהם, ולשוב אליו מחר. ולעת עתה, הורה שיתנו למשולחים אוכל ומקום ללינה. הגבאים עשו כן, ושובו אל בית הרב למחרת בבוקר. כשנכנסו, שאל אותם כ"ק רבי חיים זיע"א: "אמרו לי! האם עני פלוני הלך לבית עולמו?" הלכו הגבאים ובדקו בפנקס ה"חברה קדישא" ומצאו, כי אכן כן.

באו הגבאים אל כ"ק רבי חיים זיע"א ואמרו לו: "כן הדבר. אותו עני הלך אתמול עירי לבית עולמו".

כששמע כך, ביקש רבי חיים זיע"א מהגבאים: "לכו נא לבית העני, חפשו מתחת למיטתו, ואת כל מה שתמצאו הביאו נא אלי".

הגבאים תמיהו למשמע הדברים. הרי הוא היה ידוע וכעני מרוד כל ימיו, ומה כבר ימצאו שם? אך כמי שאמונים על החובה לציית לדברי הצדיק, הם מיהרו לעשות את רצון הצדיק זיע"א והלכו לביתו. חיפשו באותו מקום ושם מצאו אוצר בלום של כסף וזהב, אבנים טובות ומרגליות.

חזרו הגבאים עם כל הרכוש לבית כ"ק רבי חיים זיע"א, והניחו את האוצר על שולחנו הטהור.

כ"ק רבי חיים זיע"א נטל את כל הרכוש והכסף הרב, וחילק אותו שוהבשוה בין משולחי ארץ ישראל ובין משולחי מארקש. ועוד נשאר ממון רב כדי לפרנס בו את עניי העיר מוגאדור. זאת, מכיון ולא היו לו לאותו עני קרובי משפחה לרשת אותו. [מקור חיים].

הישיבה, ומולו הגיע בחור שלקח בידו מנת אוכל מחדר האוכל לחברו החולה בחדרו. לבחור לא היה נעים לפגוש את ראש הישיבה רבי אייזיק עם הצלחת, וניסה להסתיר את הדבר. רבי אייזיק ראה זאת ושאל אותו מתוך התענינות 'מה זה בידך'?

הבחור נבוך מאוד, כמי שנתפס בקלקלתו. הוא השיב בגמגום: זה כלום... זה בשביל חברי החולה השוכב במיטתו...

לקח טוב

כשתראה אדם מלבין פני חברך אל תשתוק, אלא תמחה בכל יכולתך. כי השומע שמביישים חברו ושותק - רשע גמור הוא ועובר בלאו: "לא תעמוד על דם רעך". ואין לו חלק באלוקי ישראל. ("הזהרו בכבוד חבריהם")

ראש הישיבה לא הסתיר את הרגשתו:

'אני לא מבין אותך, הרי הצלחת הזו שאתה מחזיק בידך היא ממש 'חפצא של מצוה' בדיוק כמו ארבעת המינים. עכשיו תאמר לי האם בחג הסוכות, כשתפגוש אותי ברחוב, תחביא ממני את ארבעת המינים'?

אדם לא נברא בשביל עצמו

במקרה אחר אירע וכשהלך עם אחד מתלמידיו ברחובות ירושלים, כשיצאו לרחובה של עיר,

באה מולם אשה עם עגלת תינוק ומרוב פזיזותה היא כמעט והתנגשה בהם. התלמיד טען לרבו: האם כך רצים ברשות הרבים?!

ראש הישיבה רבי אייזיק לימד את תלמידו פרק בהרגשת הזולת:

ראה נא חביבי; מהשעה שקמתי בבקר עד עתה, הכל עשיתי לעצמי. התפללתי, אכלתי, למדתי. אבל עליך לדעת שהאדם לא נולד בשביל עצמו. אשה זו יש לה תינוק ברוך ה'; וכל הדאגות שלה הם אך ורק בשביל ילדה, וזה שזה במקרה הילד שלה זה לא מגרע מכך שעשרים וארבע שעות ביממה היא עסוקה רק עבור השני, ואם כן איך יש לנו את הזכות לטעון נגדה?!

ובכלל, הוסיף רבי אייזיק, אולי תינוק זה הוא מלך המשיח והיא מגדלת אותו בשבילנו?!

רבי אייזיק הראה לתלמידו את דברי האור שמח בטעם מצות שילוח הקן, כי 'כדאי הוא שעוסק בכבודו של עולם ובתיקונו של עולם שתינצל. כל אם יהודיה עוסקת בתיקונו של עולם לגדל את בנה, ואיך אנחנו נתלונן נגדה?'

ואם בחניכי סלבודקא עסקינו, הנה עובדה שסיפר לתלמידיו הגאון רבי יעקב יצחק רודרמן זצ"ל חניך סלבודקא, מה שנשאר בזכרונו מצעירותו בעיירה:

ביום הושענא רבא בשחרית, התכבד הגבאי לעבור לפני התיבה כשליח ציבור בתפילת מוסף. אולם אז התברר לו כי השמש' שכח להכין את ה'קיטל' הדרוש לשליח הציבור ביום זה. הגבאי כעס מאד על כך, ואף הגדיל לעשות ובחמת זעמו צעק על השמש ובייש אותו לעיני כל בית הכנסת...

'שׁוּוּ בנפשכם, היה אומר הרב רודרמן - עבירה של הלבנת פני חברו עם כל חומרתה על מה? הרי כל הענין של לבישת ה'קיטל' הוא רק בגדר מנהג, ואילו הלבנת פני חברו זה דאורייתא! הנה בא הגבאי ועבר על איסור כה חמור ומלבד זאת השבית את שמחת החג של זולתו בשביל קיטל?!